

рафія. Тернопіль : Терно-граф, 2009. 316 с.

2. Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні : Постанова Правління Національного банку України від 28 серпня 2001 року № 368. Дата оновлення 29.03.2019. URL: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01>.

3. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 7 грудня 2000 року № 2121-III. Дата оновлення 09.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.

4. Васькович І.М. Деякі аспекти фінансової стійкості комерційних банків *Формування ринкових відносин в Україні*. 2004. № 2. С. 40–43.

5. Юрчишена Р.В., Подолян С.В. Оцінка фінансової стійкості комерційного банку. *Регіональна бізнес-економіка та управління*. 2003. № 3 (39). С. 72-79.

6. Bankchart. Рейтинги банківських послуг. Рейтинги банків України за фінансовими показниками. URL: https://bankchart.com.ua/spravochniki/rejtingi_bankov (дата звернення 13.05.2019).

7. Bankchart. Рейтинги банківських послуг. Банки у м. Запоріжжя URL: <https://bankchart.com.ua/spravochniki/otdeleniya/4> (дата звернення 13.05.2019).

8. Звєряков М.І., Звєряков А.М. Антикризове управління фінансовою стійкістю банку в умовах економічних дисбалансів: монографія. Одеса : ОНЕУ. 2015. с. 418.

Пернарівський О. В.

к. е. н., доцент

Касянчук Д. С.

Університет ДФС України, м. Ірпінь

ОЦІНКА ВАЛЮТНОГО РИЗИКУ АТ «УКРСИББАНК» ЗА VAR-ТЕХНОЛОГІЮ

На сучасному етапі розвитку економіки в цілому та банківського сектору зокрема, важливою передумовою стабільного розвитку банку є здатність правильно прогнозувати його доходи і витрати, які є чутливими до ринкових ризиків. За нестабільності та підвищеної волатильності валютного ринку

особливої актуальності набуває проблема ідентифікації та оцінки валютного ризику.

Одним із основних методів оцінки валютного ризику є VaR-технологія, яка передбачає визначення показника VaR за параметричним та історичним методом. Value At Risk (VaR) – вартість під ризиком – вартісна міра банківського ризику, виражена в грошових одиницях оцінка величини, яку не перевищать очікувані протягом даного періоду часу втрати з заданою ймовірністю. Іншими словами, вартість під ризиком – це оцінка верхньої межі можливих збитків, які може понести банк протягом певного періоду часу (зазвичай, за рік), для визначеного (встановленого) рівня довіри (наприклад, 99%) [1].

Для грошової оцінки валютного ризику необхідно визначити валютні позиції банку, у нашому випадку АТ «УКРСИББАНК», який станом на 03.10.2019 р. має такі відкриті валютні позиції: коротку у доларах США (-174 550 тис. грн.) та довгу у євро (261 453 тис. грн.) [2]. Далі з сайту НБУ беремо динаміку офіційних курсів гривні до долара США та євро за період 31.12.2018 р. – 03.10.2019 р., яку наведено на рис. 1.

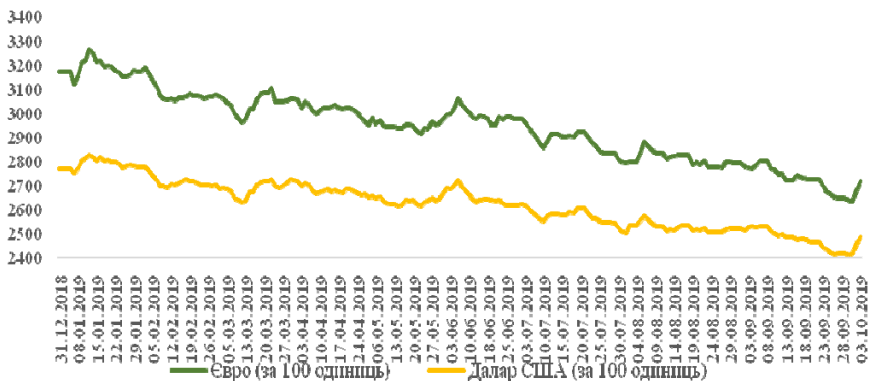

Рис. 1. Динаміка офіційних курсів гривні до долара США та євро за 100 одиниць у грн. [3]

Як бачимо з рис. 1, курси даних валют щодо гривні протягом обраного періоду мають тенденцію до зниження і, варто вказати

на суттєвий зв'язок, який існує між трендами.

Визначимо показник VaR за параметричним методом за таким алгоритмом:

- 1) розраховуємо одноденні відносні зміни курсів валют;
- 2) визначаємо волатильність як середньоквадратичне відхилення одноденних відносних змін курсів валют;
- 3) розраховуємо максимальні зміни курсів для обох валют за наступні два тижні з рівнем надійності 0,99:

– для долара США $VaR_{USD} = 2,33 \times 0,004476497 \times \sqrt{10} = 0,0330$ (3,3%)

Тобто за 10 банківських днів з рівнем надійності 99% курс долара США максимально може зрости (для короткої валютної позиції ризиком є зростання курсу іноземної валюти) на 3,3%. Максимальні втрати на горизонті 10 банківських днів за доларовою валютною позицією при припущенні, що вона залишиться незмінною, становитимуть $VaR_{USD\text{грошовий}} = -174\,550\,000,00 \times 0,0330 = -5\,853\,234,77$ грн.;

– для євро $VaR_{EUR} = 2,33 \times 0,005992569 \times \sqrt{10} = 0,0442$ (4,42%)

Тобто через 10 днів з рівнем надійності 99% курс євро може максимально впасти (для довгої валютної позиції ризиком є падіння курсу іноземної валюти) на 4,42%. Максимальні втрати на горизонті 10 днів за євровою валютною позицією при припущенні, що вона залишиться незмінною, становитимуть $VaR_{EUR\text{грошовий}} = 261\,453\,000,00 \times 0,0442 = 11\,802\,820,21$ грн.;

4) для визначення сукупного ризику банку за двома валютними позиціями розраховуємо сукупний грошовий VaR з урахуванням коефіцієнта кореляції між одноденними відносними змінами курсів гривні до долара США та євро, який становить 0,85.

В результаті розрахунків отримуємо 7 536 254 грн., що є максимальною сумою, яку може втратити банк на горизонті 10 банківських днів внаслідок можливих змін курсів, за умови, що валютні позиції будуть незмінними, з рівнем надійності 99%.

Визначення показника VaR з рівнем надійності 99% за історичним методом може бути здійснено за таким алгоритмом:

- 1) визначаємо відкриті валютні позиції в еквіваленті

іноземних валют станом на дату оцінки ризику;

2) переводимо отримані значення в гривні за курсами кожного дня за період 31.12.2018 р. – 03.10.2019 р. і беремо їх різницю (виходить загальна довга валютна позиція);

3) знаходимо відносні зміни значень загальної довгої валютної позиції з інтервалом 10 банківських днів;

4) ранжуємо отримані значення від найбільшого до найменшого та відсікаємо 1 % найменших значень;

5) для отримання історичного грошового VaR множимо значення загальної валютної позиції на 03.10.19 в гривневому еквіваленті на історичний VaR у відсотках:

$$\text{VaR} = (-174\,550\,000,00 + 261\,453\,000,00) \times (-0,0682) = -5\,928\,581,49 \text{ грн.}$$

Отже, на горизонті 10 банківських днів максимальні втрати банку через можливі зміни валютних курсів за умови, що валютні позиції залишаться незмінними, з рівнем надійності 99% за історичним методом можуть становити 5 928 581,49 грн.

Оцінивши валютний ризик АТ «УКРСИББАНК» за VaR-технологією за параметричним та історичним методами, можна стверджувати, що прогнозовані максимальні втрати за параметричним методом можуть бути більшими. На нашу думку, переоцінка ризику за параметричним методом може пояснюватись неврахуванням спадних трендів у змінах курсів іноземних валют щодо гривні за період з 01.01.2019 по 03.10.2019 року.

Список використаних джерел

1. Will Kenton, Corporate finance & accounting financial ratios// Value at Risk (VaR)// Apr 18, 2019. URL:

<https://www.investopedia.com/terms/v/var.asp>

2. Фінансова звітність та показники АТ «УКРСИББАНК». URL: <https://my.ukrsibbank.com/ua/about-bank/financial-reports/>

3. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/markets/exchangerate/chart?startDate=31.12.2018&endDate=06.10.2019>